

VA <https://www.vrijeademie.nl/ons-aanbod/colle>

Colleges Symboliek: Van Botticelli tot Bourgeois - Vrije Academie

Colleges Symboliek: een reeks voor echte speurmeuzen. Ontdek verborgen verhalen in de kunst aan de hand van topstukken uit de kunstgeschiedenis.

Symboliek

- Pre-iconografische beeld - wat zie je feitelijk?
- Iconografische beschrijving - relateren aan bronnen
- Iconografische interpretatie - betekenissen in het grote geheel

W <https://spaanseverhalen.com/spaanse-kunst/p>

Tuin der Lusten

Een beschrijving van het drieluk van Jeroen Bosch, de Tuin der Lusten, met veel beschrijvingen van de symboliek.

B <https://archieff.ntr.nl/tuinderlusten/>

Jheronimus Bosch - de Tuin der Lusten

Een interactieve documentaire

<https://www.paulverheijen.nl/bosch-tuin-der-lu>

JHERONIMUS BOSCH - Tuin der lusten - 6 - Linker binnenluik

Maandag 20 januari 2025

LINKERPANEEL

- GOD DE VADER
- HAND OP POLS EVA
- VOET ADAM
- BOOM MET SLAG
- APPEL
- UIL
- WATERSTROOM
- ZWART STEEN (PRIMA MATERIA)
- DIERTJES

MIDDENPANEEL

- AARDBEIEN
- KERSEN, BRAMEN, BESSEN
- WITTE EN ZWARTE MENSEN
- PARADIJSSTROMEN
- HUISJES
- PARINGSDANS ROND DE VIJVER
- UIL
- VOGELS
- REAGEERBUISJES

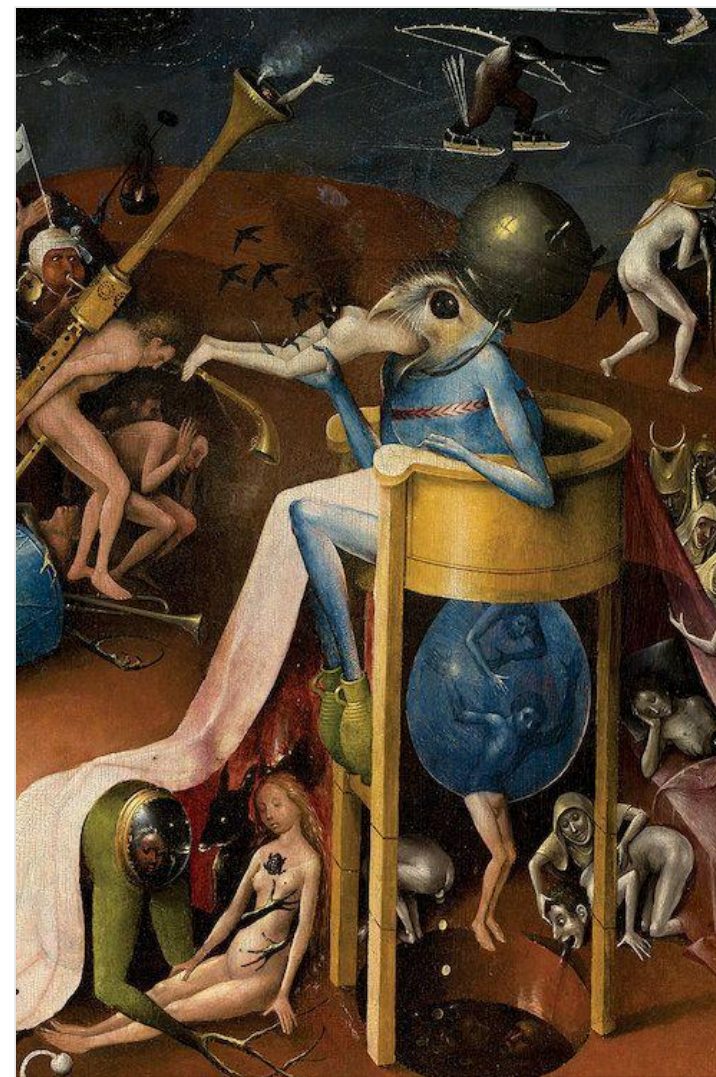
RECHTERPANEEL

- GEBOUWEN/MOLENS
- DUIVEL OP EEN TROON
- PADDEN - TEKEN VAN DE DUIVEL
- ZEVEN HOOFDZONDEN
- AFLAATBRIEFJES
- MISKELK
- MUZIEKINSTRUMENTEN
- JAGERS EN PROOIEN
- HARNASSEN MESSEN EN SPIEZEN

<https://www.paulverheijen.nl/bosch-tuin-der-lu>

JHERONIMUS BOSCH - Tuin der lusten - 7 - Middenpaneel

<https://www.paulverheijen.nl/bosch-tuin-der-lu>

JHERONIMUS BOSCH - Tuin der lusten - 8 - Rechter binnenluik

In gesloten toestand zien we een schildering op de buitenzijde, een in groen-grijs [grisaille](#) geschilderde grote bol. geeft de wereld weer na de derde dag van het scheppingsverhaal volgens het boek Genesis 1:9-13

DE ZEVEN HOOFDZONDEN

Jheronimus Bosch, De Zeven Hoofdzonden, detail. Eind 15e eeuw. Museo del Prado, Madrid.

Superbia (hoogmoed – hovaardigheid – ijdelheid)

Avaritia (hebzucht – gierigheid)

Luxuria (onkuisheid – lust – wellust)

Invidia (nijd – jaloezie – afgunst)

Gula (onmatigheid – gulzigheid – vraatzucht)

Ira (woede – toorn – wraak – gramschap)

Acedia (gemakzucht – traagheid – luiheid – vadsigheid)

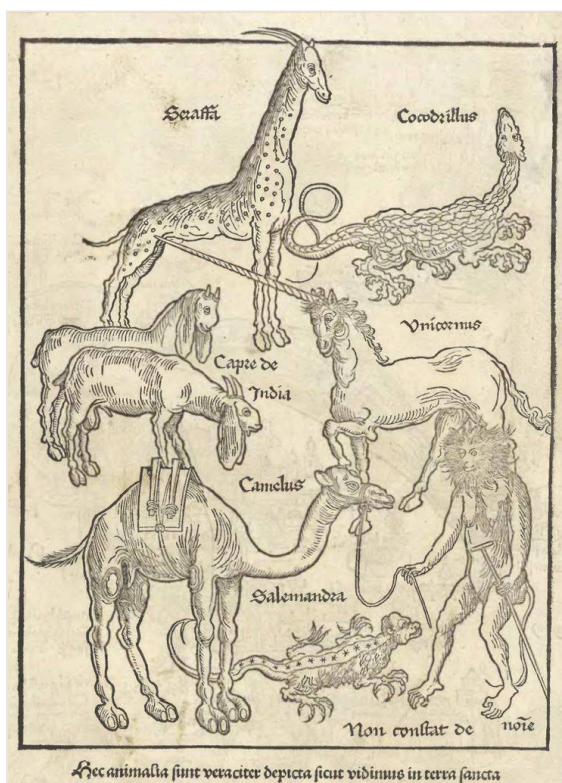
PARADIJSSTROMEN

Genesis 2:10-14

Er ontsprong in Eden een rivier om de hof te bevochtigen, en daar splitste zij zich in vier stromen.

- **Pison:** Deze rivier stroomt door het land van Chawila, waar goud en edelstenen te vinden zijn.
- **Gichon:** Deze rivier stroomt door het land van Kush.
- **Tigris (of Hiddekel):** Deze stroomt langs Assur (mogelijk het huidige Irak).
- **Eufraat:** Een bekende rivier in het Midden-Oosten.

Mogelijke Inspiratiebronnen voor Jheronimus Bosch (circa 1450 - 1516)

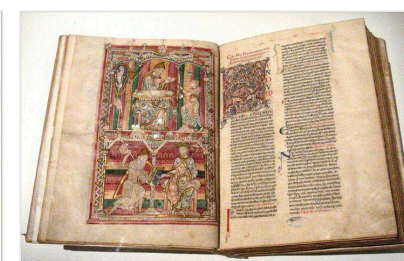

Erhard Reuwich - Fauna from the Holy Land

Naturalis Historia van Plinius de Oudere

Martin Schongauer (circa 1435 of 1450 - 1491)

Albrecht Durer (1471 - 1528)

De **Naturalis Historia** is een encyclopedisch werk geschreven door de Romeinse schrijver, filosoof en natuuronderzoeker **Plinius de Oudere** (23/24 na Christus - 79 na Christus). Het werk is een van de belangrijkste en meest omvangrijke bronnen uit de klassieke oudheid en bestrijkt een breed scala aan onderwerpen, waaronder natuurwetenschappen, kunst, geschiedenis, geografie en geneeskunde. De **Naturalis Historia** werd al in de middeleeuwen en de renaissance als een fundamenteel werk beschouwd. Het inspireerde wetenschappers en kunstenaars en droeg bij aan de heropleving van klassieke kennis in Europa. Plinius voltooide het werk kort voor zijn dood bij de uitbarsting van de Vesuvius in 79 na Christus, wat het werk een bijzondere historische context geeft.

- **Kosmologie en astronomie** (boek 2): Bespreekt het universum, de sterren, en hemellichamen.
- **Geografie en antropologie** (boeken 3-6): Bevat informatie over de wereld, volkeren, en topografie.
- **Zoologie** (boeken 8-11): Beschrijft dieren en hun gedrag.
- **Botanie en landbouw** (boeken 12-19): Gaat in op planten, kruiden, en hun toepassingen.
- **Geneeskunde en farmacie** (boeken 20-32): Behandelt medische toepassingen van planten en dieren.
- **Mineralogie en kunst** (boeken 33-37): Bespreekt metalen, edelstenen en hun gebruik in kunst en bouwkunde.

